

Høringsuttalelse - Apotekforeningen

Forslag om å forlenge sykepleiere og farmasøytens midlertidige rett til å rekvirere vaksiner i henhold til vaksinasjonsprogram for covid-19

Apotekforeningen støtter departementets forslag om å forlenge sykepleiere og farmasøytens rekvireringsrett for covid-19-vaksiner. Apotekforeningen deler Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratets vurderinger som departementet viser til som grunnlag for konklusjonen. Rekvirering og administrering av vaksiner i apotek kan være et nyttig supplement til kommunens vaksinetjenester også etter 1. januar 2022, særlig i lys av behovet for rask gjennomføring av vaksiner med 3. dose i løpet av vinteren 2022.

Vaksinesamarbeid apotek - kommune

Mandag 30. november kunngjorde regjeringen sin nye plan om å gi hele den voksne befolkningen en oppfriskningsdose mot covid-19 før påske. Det betyr at kommunene må planlegge for å sette 400 000 doser per uke i tiden som kommer. Dette vil være en stor utfordring for kommunene.

Folkehelseinstituttet har mange vaksiner på lager, klar for distribusjon. I mediene fremkommer det at en rekke kommuner sliter med kapasitet og tempo i gjennomføring av vaksiner med 3. dose. Flere kommuner har de siste dagene tatt kontakt med apotekkjeder med spørsmål om muligheter for vaksinesamarbeid. Med mandagens kunngjøring blir presset på kommunene forsterket, og apotekene antar at flere kommuner vil ta kontakt for bistand.

Apotekene i Oslo har i 2021 hatt et godt samarbeid med Oslo kommune om covid-19-vaksiner. Erfaringene er at apotek kan bistå og utgjøre en betydelig ressurs for kommunene. Apotekene i Oslo har eksempelvis kapasitet til å sette minst 10 000 covid-19-vaksinedoser pr uke. Kommunen har flere ganger bekreftet at erfaringene er gode, og samarbeidet med apotekene har vært et viktig bidrag til kommunens pandemiarbeid.

Det er også verdt å nevne at kommunene nå er midt i en omfattende jobb med influensavaksiner. Dette kommer på toppen av covid-19.vaksiner. Apotekene kan bistå kommunene også med influensavaksiner. På noen få høstuger har 970 apotek satt mer enn 130 000 doser influensavaksiner. Apotekene har et stort potensial mht. å kunne avlaste kommunehelsetjenesten, og særlig dersom apotekene kunne vaksinere innbyggere mot influensa på samme vilkår som fastlegene.

Regulatoriske og strukturelle hindre

Apotekene har en betydelig ubenyttet vaksineringskapasitet både mht. influensa- og covid-19-vaksiner. Denne kapasiteten tilbys nå fra apotekene til helsemyndigheter og kommuner.

Med mål om effektiv utnyttelse av apotekenes kapasiteter bør det startes et arbeid for å rydde vekk regulatoriske og strukturelle hindre. Det bør blant annet legges til rette for følgende:

- Det bør utvikles rammeverk for hvordan kommuner og apotek kan samarbeide for å oppnå vaksinasjonsmålene innen nasjonale vaksinasjonsprogram som influensa og covid-19.
- Innbyggere må kunne få satt vaksine til samme pris, evt. gratis, i apotek som i annen helsetjeneste.
- Apotek må kunne fakturere for vaksiner til Helfo etter samme takster som fastlegene.

- Apotekgrossistene bør kunne distribuere programvaksiner (fra FHI) til egne apotek. Apotekene vil kunne få leveranser daglig fra egen grossist, mens bestillingstid fra FHI normalt er 2 uker.
- Eierskapsbegrensningene for rekvirering av vaksiner bør fjernes. I dag er det opp mot 200 apotek som har begrenset mulighet til å vaksinere fordi farmasøyter som jobber i apotek er (del)eiere.

Inntil slike hindre er ryddet av veien bør det vurderes kortsiktige tiltak og løsninger som kan gjøre det enklere å ta i bruk apotekenes vaksineringskapasitet.

En kortsiktig løsning kunne f.eks. være at apotek sendte månedlige «manuelle fakturaer», for utførte vaksineringer, til samarbeidende kommune. Om Folkehelseinstituttet kunne levert vaksiner til apotekgrossist for videredistribusjon til apotek, ville unødvendig arbeid og tidsbruk være spart både i kommuner og apotek.

Eierskapsbegrensningene

Apotekforeningens vurdering er at farmasøyter som eier apotek bør kunne gis rekvireringsrett for covid-19-vaksine, og også influensavaksine, på lik linje med andre apotekfarmasøyter. Vi kan ikke se noen uheldige konsekvenser av å tillate farmasøyter med apotekeierskap å bidra i vaksinasjonsarbeidet. Eierbegrensningen gjør at farmasøyter i enkelte kommuner ikke kan bistå kommunen. Det er uheldig. Apotekforeningen mener at eierbegrensningsregelen i apotekloven § 2-3 må kunne vurderes annerledes for vaksiner enn for andre legemidler. Høy vaksinasjonsgrad er en uttalt helsepolitisk mål. Alle vaksiner rekvirert og satt i apotek registreres i SYSVAK, og vi kan ikke se at det er noen mulighet for “overforbruk” for vaksiner.

Apotekforeningen har tidligere begrunnet dette i vårt hørings svar av 3. august 2020 (vår ref 20/118) til departementets høring om rekvireringsrett for influensavaksine for farmasøyter. Vi viser også til at departementet i 2009 ga farmasøyter i apotek, herunder apotekeiere, rekvireringsrett for oseltamivir og zanamivir, uten at dette ble ansett å være i strid med apoteklovens eierbegrensningsregler.

Ad, § 2-4-nytt tredje ledd

Rekvireringsrett for farmasøyter ansatt i helseforetak og i private ideelle sykehus er tatt ut sammenlignet med gjeldende forskrift. Det er uklart hvorfor er denne gruppen farmasøyter fjernet. Endringen er ikke kommentert i høringsnotatet. Endringen virker ikke opplagt all den tid hovedbegrunnelsen for å forlenge rekvireringsrett for farmasøyter er å opprettholde tilstrekkelig rekvireringskapasitet for vaksine mot covid-19 så lenge pandemien utfordrer den generelle kapasiteten i helsetjenesten.

Flere kommuner har under pandemien leid inn helsepersonell i apotek for å delta i kommunens vaksinasjonsarbeid. Apotekfarmasøyter som utfører arbeid i kommunal regi, har ikke rekvireringsrett verken etter gjeldende forskrift eller etter høringsnotatets forslag. Vi ber departementet vurdere å endre ordlyden i tredje ledd slik at den omfatter annen type tilknytning enn bare ansettelsesforhold.

Ad § 2-4 nytt fjerde ledd

Gjeldende rekvireringsrett for farmasøyter innskrenkes ved å begrense rekvireringsretten til bestemte vaksiner mot covid-19. Tilsvarende begrensning er ikke foreslått for sykepleieres rekvireringsrett. Høringsnotatet kommenterer ikke hvorfor det er foreslått en begrensning i rekvireringsretten og heller ikke hvorfor dette momentet er vurdert ulikt for hhv farmasøyter og sykepleiere. Begrensningen er etter vår mening unødvendig da rekvirerende farmasøyter uansett vil

følge de til enhver tid gjeldende føringer om covid-19-vaksinering som gis fra helsemyndighetene. Likeledes vil all covid-19-rekvirering og -vaksinering i apotek skje i henhold til avtale med kommune.

En konsekvens av begrensningen er at fleksibiliteten ved å utnytte farmasøytene rekvireringsrett reduseres. En ytterligere konsekvens av en slik begrensning er at «noen» må føre og vedlikeholde en liste over hvilke covid-19-vaksiner farmasøyter kan rekvirere. Oppsummert er det vår vurdering at det er uhensiktsmessig å i forskrift å begrense rekvireringsretten til bestemte vaksiner.